

Børne og Unge Center Vejle Fjords
Fælles Faglige Fundament

Fælles Faglige Fundament

På Børne og Unge Center Vejle Fjord tilstræber vi, at hele vores kultur genspejler et særligt menneskesyn og nogle særlige værdier. Vi ved at netop det har betydning for vores samspil med hinanden og dermed har betydning for skabelsen af et udviklende miljø. Vi ved også at det er nødvendigt med en fælles rettetthed i vores specialpædagogiske opgaveløsning – en rettetthed der tager afsæt i en teoretisk forståelsesramme.

Derfor har vi på Børne og Unge Center Vejle Fjord et defineret Fælles Fagligt Fundament, som vi tager udgangspunkt i, i vores specialiserede socialpædagogiske virke. Det består af et defineret menneskesyn, et værdigrundlag og et sæt antagelser, samt en kæde af forskellige pædagogiske og psykologiske teorier.

Vi forsøger at kæde dem sammen til en sammenhængende forståelse af det enkelte menneske, dets handlinger og udviklingsmuligheder og derudfra tilrettelægger vores pædagogiske arbejde.

Menneskesyn:

Et menneskesyn er den måde, hvorpå man grundlæggende betragter og forstår andre mennesker, deres bevidsthed og handlinger.

På Børne og Unge Center Vejle Fjord formuleres det således

- Hvert enkelt menneske er unikt med særlige forudsætninger, en særlig historie, særlige erfaringer og særlige måder at indgå i samspil med omgivelserne på.
- Hvert enkelt menneske indgår i en samfundsmæssig og kulturel sammenhæng.
- Hvert menneske er et socialt væsen, der er afhængig af, påvirkes af og påvirker sit samspil med andre mennesker.
- Det sociale samspil er udviklingens motor. Vi bliver til i mødet med de andre.

Den socialpædagogiske opgave skal tilrettelægges efter en konkret vurdering af den enkeltes behov, hvor barnets og den unges perspektiver bliver inddraget. Den støtte, et barn eller en ung skal have for at kunne håndtere sin udviklingsopgave, har en dobbelt karakter. På den ene side skal vedkommende tilpasse sig og lære nødvendige færdigheder. Dette sker, når han eller hun bliver objekt i kulturelle læreprocesser, for eksempel at lære, hvordan man i Danmark sidder og spiser ved et bord. På den anden side skal barnet eller den unge have mulighed for at udvikle evnen til at blive aktiv medspiller af sin egen situation og muligheder. Dette sker, når vedkommende bliver inddraget og respekteret som subjekt. Der er således tale om to områder, der i virkeligheden udgør to sider af samme sag. For at den enkeltes udvikling får gode betingelser, må den socialpædagogiske indsats derfor være at fastholde og skabe et dynamisk samspil mellem disse to perspektiver.

Værdigrundlag og antagelser:

Værdigrundlaget er de værdier, man lægger til grund for sit samspil med andre mennesker. Det bygger oven på menneskesynet og er påvirket af ens antagelser og udviklingsforståelse. Værdigrundlaget er på Børne og Unge Center Vejle Fjord en slags programerklæring for hvad der skal kendetegne hele kulturen og det pædagogiske miljø.

- Vi vil møde hvert menneske med respekt, åbent, nysgerrigt og fordomsfrit.
- Vi tror på, at børn og voksne opfører sig så godt som de kan.
- Vi tror på, at hvert menneske har sine grunde til at handle, som de gør.
- Vi tror på, at hvert menneske grundlæggende ønsker at forvalte eget liv konstruktivt og være del af sociale og samfundsmæssige fællesskaber..

Fælles Faglige Fundament

- Vi mener, at mennesker udvikler sig bedst i et anerkendende og ressourcefokuseret miljø
- Vi tror på, at vores gå-på-mod og livsbane påvirkes af de historier, vi selv og andre fortæller om os.

Værdier skal leves i hverdagen, ellers giver det ingen mening at formulere dem i et arbejdsgrundlag. Kun på den måde får de afgørende betydning i det udviklingsarbejde vi laver.

Teoretisk forståelsesramme

Følgende teoretiske forståelsesramme inspirerer os i forståelsen og planlægningen af opgaveløsningen

Det kultuhistoriske perspektiv:

Hvordan mennesker interagerer og bruger redskaber, har været centralt i den russiske kulturhistoriske tradition, som psykologerne *Aleksej Leontjev* og *Lev Vygotskij* var grundlægger af. De var bl.a. optaget af, at læring sker i et socialt samspil, i en interaktion mellem individet og kulturen hhv. naturen. Dette betyder, at barnets udvikling betragtes som en dialektisk proces, som dels påvirkes af sine omgivelser og dels påvirker sine omgivelser. Således påvirkes og udvikles mennesket igennem sine forbindelser til sine omgivelser, til andre mennesker, til naturen og til kulturen, og disse udvikles og mangfoldiggøres i kraft af personens virksomhed livet igennem. Vi udvikler vores evner, færdigheder og viden, nuancerer vore sociale og følelsesmæssige erfaringer, når vi handler og er aktive i forhold til omverdenen.

Systemisk tankegang:

Individer og samfundsgrupper betragtes som systemer der påvirker og påvirkes af hinanden. Vi arbejder med helheder. Vi kommer hver med vores egen forståelse af hvordan virkeligheden er skruet sammen. Der kommer hele tiden nye forklaringer/perspektiver ind så vi er hele tiden klar på at lave om på vores forståelse. Der er ikke noget der definitivt er det rigtige. Sproget er vigtigt. Den måde vi taler til og om hinanden skaber vores virkelighed.

Erfaringsdannelse:

Udviklingspsykologen *Daniel N. Stern* fremhæver, at spædbarnets tidligere erfaringer i forhold til sine nære omsorgspersoner får stor betydning for mødet med fremtidige relationer og danner grundlaget for barnets fremtidige syn på alt, hvad der møder det.

Således sker barnets erfaringsdannelse i et konkret samspil med betydningsfulde voksne, hvor omsorgspersonen spejler barnets følelsesmæssige udtryk (affektiv afstemning) gennem egen adfærd og fungerer som en emotionel resonans, der hjælper barnet til at gennemleve og erkende egne følelsesstilstande. Barnet lagrer sine oplevelser, der er forbundet med forskellige følelser, i kategorier (RIG – indre repræsentationer) og danner på den baggrund erfaring om og forventning til, hvad det kan forvente i en given situation – f.eks. er det noget, der forbindes med noget rart og værdifuldt eller noget negativt.

Barnet vokser op i en bestemt sociokulturel sammenhæng og danner sit eget billede af denne sammenhæng, afhængig af hvilke erfaringer det gør sig med interpersonelle relationer og praksisformer. Sociolog Alfred Schultz bruger begrebet ” barnets livsverden” om netop dette udviklingsforhold.

Det er denne livsverden, at barnet eller den unge har udviklet sin selvforståelse, omverdensforståelse og kompetencer. Hvis dette negligeres, kan barnet eller den unge komme til at føle sig forkert.

Det betyder, at vores pædagogiske tilgang i mødet med barnet eller den unge kan føles uvant for

Fælles Faglige Fundament

vedkommende og i første omgang skabe utryghed. Dette betyder, at barnet eller den unge vil forsøge at påvirke os til at handle og møde det på en kendt og dermed tryk måde, som nødvendigvis ikke fremmer dets udvikling.

Vores erfaring viser, at mange omsorgssvigtede børn og unge har draget den erfaring, at de selv må forsøge at få kontrol/styr på deres verden/tilværelse – for ingen voksne har hjulpet dem. De har erfaring med, at de selv skal definere forholdene omkring dem for at skabe en form for forudsigelighed, som er nødvendig for udvikling. De har svære ved at skabe tillid til nye omsorgspersoner og lade voksne tage ansvaret for deres hverdag. De vil kæmpe for at bevare kontrollen og defineringen af deres dagligdag og har vanskeligt ved uforudsigelige skift uden forberedelse.

Tilknytningsperspektiv:

Det psykologiske tilknytningsperspektiv danner en teoretisk ramme for en tolkning af børns tidlige adfærd, for en analyse af vigtige bestanddele i de tidlige omsorgsrelationer og for en forudsigelse af børns fremtidige socioemotionelle tilpasning. Det kan anvendes til at vurdere, hvordan barnet eller dens unges forestillinger om tryghed og nærhed påvirker kvaliteten af relationer.

John Bowlby definerer begrebet tilknytning, som behov for at være knyttet til et andet menneske. At en person har en tilknytning til nogen, vil sige, at det er stærk disponeret for at søge nærhed til og kontakt med vedkommende og især vil gøre det, når det føler sig utryk. Tilknytningsadfærden er enhver form for adfærd, der bevirker, at en person opnår eller opretholder tæt kontakt med et andet klart identificeret individ, som opfattes som værende bedre i stand til at klare verden.

Bowlby fremhæver, at børn knytter sig til deres omsorgsgivere, uanset hvordan de bliver behandlet. De knytter sig dog på forskellige måder afhængigt af det følelsesmæssige samspil og vil gennem disse tidlige samspilserfaringer udvikle en opfattelse af sig selv, af omsorgsgiverne og af, hvad det kan forvente fra andre mennesker. Denne erfaring bidrager til udvikling af tilknytningsmønstre, som i stigende grad bliver en egenskab ved barnet selv, hvilket betyder, at barnet er tilbøjelig til at overføre det på nye forhold.

Parallelt med tilknytningsprocessen og på grundlag af de erfaringer barnet har, vil det begynde at udvikle *indre arbejdsmodeller* af sig selv, sine omsorgspersoner og deres indbyrdes forhold. Denne internaliseringsproces medfører, at barnet får opbygget arbejdsmodeller, der er bestemmende for, hvad barnet føler, forventer og hvilken ubevidst adfærd det planlægger.

Efterhånden bliver arbejdsmodellerne for tilknytning overindlært og fungerer automatisk og ubevidst. Selv om arbejdsmodellerne hele livet igennem revideres på grundlag af nye erfaringer, anses de indre arbejdsmodeller, der har udviklet sig i de første leveår, for at have en uforholdsmæssig stor indflydelse både på den videre udvikling af modellerne og på det enkeltes faktiske erfaringer. De bliver afgørende for senere tilknytninger og for den individuelle kognitive stil, herunder arten af forsvarsmekanismer. Hermed vil de indre arbejdsmodellers kvalitet og indhold påvirke barnets fremtidige relationsudvikling og måde at forholde sig til omverdenen på.

Vi er af den overbevisning, at de første omsorgspersoner i et barns liv har stor betydning for deres

Fælles Faglige Fundament

udvikling, men fastslår ligeledes, at pædagoger kan blive vigtige personer i barnets eller dennes unges liv, i forhold til at skabe nye oplevelser og erfaringer i samspil med andre. Således får mødet med andre voksne betydning for den enkeltes selvforståelse og oplevelse af dets muligheder.

I den forbindelse arbejder vi med en anerkendende tilgang i det pædagogiske arbejde, da vi mener, at anerkendelse er identitetsskabende og skaber fundament for barnets eller den unges selvværdsfølelse. Vi forstår anerkendelse som en tænkning, som manifesterer sig i samværet, og som bygger på den professionelles evne og vilje til at forholde sig åbent, sensitivt og validerende til menneskers oplevede virkelighed og selvforståelse.

Det betyder ligeledes, at vi i den pædagogiske hverdag skal møde barnet og den unge som et unikt værdifuldt menneske. På baggrund af vores viden om barnets livsverden/historie og vores faglige viden, skal vi være i stand til at se bag om den enkeltes handlinger og danne hypoteser om, hvad der kan være på spil. Vi skal forholde os til barnet eller den unges umiddelbare handlinger samtidig med, at vi lærer dem andre handlestrategier til gavn for dets udvikling. Det er vores erfaring, at barnet eller den unge forstår, når vi forholder os til deres umiddelbare handlinger, og de vil med tiden fra det interpersonelle møde tillære sig nye erfaringer, som kan bidrage til en positiv udvikling.

Anerkend altid følelsen – vær nysgerrig på intentionen – guid på handlingen !